

MIRA - BE 2005 Milieurapport Vlaanderen: beleidsevaluatie

STUURGROEP

Voorzitter:

Rudi Verheyen (UA)

Secretaris:

Philippe D'Hondt (VMM)

Leden voor de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid:

Patrick Meire (UA)

Chris Vinckier (K.U.Leuven)

Leden voor het College van Secretarissen-generaal:

Veerle Beyst (APS)

Ludo Vanongeval (AMINAL)

Leden voor de Milieu- en Natuurraad Vlaanderen:

Luc Goeteyn (MiNa-Raad)

Jan Turf (Bond Beter Leefmilieu vzw)

Leden voor de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen:

Annemie Bollen (SERV)

Peter Van Humbeeck (SERV)

Onafhankelijke deskundigen:

Rik Ampe (Vito)

Jeroen Cockx (GMO)

Geert De Blust (IN)

Myriam Dumortier (NARA, IN)

Rudy Herman (AWI)

MIRA-TEAM, VMM

Projectleider:

Marleen Van Steertegem

Teamleden:

Myriam Bossuyt

Johan Brouwers

Caroline De Geest

Hanne Degans

Sofie Janssens

Stijn Overloop

Bob Peeters

Lisbeth Stalpaert

Barbara Tieleman

Hugo Van Hooste

Jeroen Van Laer

Els van Walsum

Erika Vander Putten

Milieurapport Vlaanderen: beleidsevaluatie

MIRA-BE 2005

Overhandigd op 21 oktober 2005 aan Kris Peeters,
Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur

Marleen Van Steertegem, *eindredactie*

Marleen Van Steertegem (eindredactie)

MILIEURAPPORT VLAANDEREN: BELEIDSEVALUATIE

MIRA-BE 2005

232 blz., 24,5 cm

D/2005/6871/028

© 2005, Vlaamse Milieumaatschappij, Aalst.

Mits bronvermelding wordt overname van teksten aangemoedigd.

Vormgeving en omslagontwerp

SignBox, Peter De Roy & Betty Reyniers

Gezet uit: Ourtype Versa

Taalcorrectie

Stein Pée

Druk

Sintjoris nv, Merendree

*Gedrukt op 50 % post-consumer gerecycleerd papier,
chloorvrij en zonder optische witmakers.*

*De illustraties op de kaft en de tussenbladen zijn bewerkingen
van bladzijden uit het Linnaeus-herbarium in het Zweedse Museum
voor Natuurlijke Historie in Stockholm.*

WOORD VOORAF

‘Wat kunnen we van beleidsevaluaties leren?’ is de titel van een nieuwe publicatie van het Zweedse Milieuagentschap, waarin een twintigtal milieubeleidsevaluaties worden gerapporteerd en besproken¹. Die titel vat goed samen waarvoor beleidsevaluaties dienen: om ervan te leren, om mechanismen die goed functioneren aan het licht te brengen of om knelpunten te vinden en die zo op te lossen.

Voor u ligt het nieuwste beleidsevaluatierapport van de Vlaamse Milieumaatschappij, kortweg MIRA-BE 2005. Het rapport biedt een overzicht van 24 evaluatiestudies van het Vlaamse milieubeleid tijdens de voorbije twee jaar. Passeren de revue: instrumenten, beleidsmaatregelen, doelgroepen, effecten, neveneffecten, rechtvaardigheid, kennis, macht, onwil, ambitie ... Het rapport gaat kortom over (milieu)beleid en hoe dat beleid werkt (of niet werkt).

Dit is het tweede MIRA-BE-rapport. Het maakt zelf deel uit van een leerproces in de vorm van een stappenplan. MIRA-BE 2003 bevatte een introductie van begrippen over beleid en vier diepgaande evaluaties van aspecten van het water- en afvalbeleid. Ze waren bedoeld als bouwstenen voor een meer omvattend onderzoeksprogramma over beleids-evaluatie enerzijds, en voor de creatie van een expertisenetwerk in Vlaanderen anderzijds. MIRA-BE 2005 bouwt daarop voort: met vijf diepgaande evaluaties worden de vijf schakels van de beleidsketen omvat. Maar dit nieuwste rapport gaat nog een stapje verder. Een inventarisatie van de belangrijkste evaluatiestudies over het Vlaamse milieubeleid toont steeds beter de blinde vlekken in het plaatje. Bovendien komen ook minder bekende beleidsterreinen van het milieu aan de orde.

Daarnaast wordt het expertisenetwerk verder uitgebouwd. Onder andere het proces van MIRA-BE en (de publicaties) van het Steunpunt Milieubeleidswetenschappen hebben ervoor gezorgd dat de activiteiten van de onderzoekers van verschillende onderzoeksinstellingen nu meer bekendheid genieten. Bovendien kregen die onderzoekers een forum ter beschikking om ideeën uit te wisselen en samen te werken. Sommige experts zetten zich in als auteur en onderzoeker van een MIRA-hoofdstuk, andere experts kozen ervoor om broodnodige (kwantitatieve én kwalitatieve) data ter beschikking te stellen aan de MIRA-BE-auteurs. Kwalitatief hoogstaande en objectieve beleidsevaluaties vereisen immers medewerking van beleidsbetrokkenen. Hun enthousiasme en inzet zijn uiterst waardevol, leerrijk en een voorbeeld.

We willen iedereen bedanken: het MIRA-team voor de coördinatie van dit rapport, de auteurs voor hun onderzoek en hun boeiende synthese, de lectoren voor hun beoorde-

¹ Swedish Environmental Protection Agency (2004) 21 evaluations - what do they teach us? Naturvårdsverket, Stockholm (www.naturvardsverket.se)

ling en hun suggesties, en de Stuurgroep MIRA voor haar kritische reflectie en creativiteit. Het rapport staat er terug en dat dankzij de inzet van velen.

Men zegt dat men al doende leert. Dat is zeker waar voor het rapporteren over milieubeleidsvaluatie. In het buitenland verschijnen meer en meer rapporten die beleidsevaluatie in de kijker plaatsen. Toch is ook daar de traditie beperkt en zijn 'best practices' schaars. MIRA behoort in die zin tot het (selecte) clubje van koplopers. Maar voor koplopers is het vaak zoeken naar het juiste pad: geen gemakkelijke opgave. We gaan de uitdaging graag aan.

Frank Van Sevenscoten
Administrateur-generaal VMM

Rudi Verheyen
Voorzitter Stuurgroep MIRA

September 2005

INHOUDSTAFEL

Samenvatting 11

Inleiding 19

DEEL 1

- 1** Milieubeleid 2003-2005 onderzocht: 24 evaluaties 33

DEEL 2

- 2** Gebiedsgericht natuurbeleid: operationalisering en uitvoering van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn 81
- 3** Lokaal waterbeleid in de kering:
tussentijdse evaluatie van de deelbekkenwerking 113
- 4** Carte blanche of korset?
Evaluatie van de Samenwerkingsovereenkomst 143
- 5** Handhaving:
de vergeten schakel in de milieubeleidscyclus? 167
- 6** Presti 4:
bedrijvig in milieuzorg – het effect gemeten 203

Begrippen 227

Afkortingen 229

